

Hensyn til 20 pCt. af Anskaffelsessummen, og det vil sige en meget væsentlig Del af hele det Beløb, som Statsboligfonden staa inde med. 20 pCt. af Anskaffelsessummen er et meget væsentligt Beløb af det, Statsboligfonden har til gode hos de byggende. Man var altsaa her slaaet over i det modsatte Princip. Man begyndte med at forlange, at man vilde have Andel i Fortjenesten, og at den anden Part skulde løbe Risikoen, men ved Loven af 23. December 1922 slog man over i det modsatte og sagde: I maa godt, hvis I kan tjene noget ved at bygge, have Fortjenesten, og hvis Forholdene skulde forme sig saaledes, at I kommer til at lide Tab, vil Stat og Kommune dække i alt Fald indtil 20 pCt. af Anskaffelsessummen, og saa stort et Tab er der jo ikke nogen som helst Udsigt til, at der vil blive Tale om. Jeg siger dette, fordi jeg, da Loven af 23. December 1922 var til Behandling her i Tinget, var i den Stilling ikke at kunne stemme for Loven, netop fordi den indeholdt denne § 5, som jeg syntes var urigtig. Det var et alt for stort Tilbud, og det var en alt for ubestemt Form, denne Paragraf havde. Indenrigsministeren sagde nu, at alle Partier har været forberedt paa, at der kunde komme Tab ved denne Paragraf, og det er sikkert rigtigt nok. Men jeg tror ikke, at Paragraffen i sig selv har ansporet nogen til at bygge, jeg tror, det havde været tilstrækkeligt, om Staten havde staaet ved sit Finansieringstilbud. Jeg mener ikke, at § 5 havde været nødvendig. Man kan strides om, hvorvidt den har været nyttig, men jeg tror ikke, den paa det daværende Tidspunkt har været nødvendig. Derimod er jeg ikke i Tvivl om, at ganske uden Hensyn til, hvorledes Pristilstandene vil stille sig paa Byggevirksomhedens Omraade i den kommende Tid, vil der til Staten komme Krav om at faa § 5 bragt i Anvendelse, og denne Paragraf vil bringe den til enhver Tid siddende Indenrigsminister og for den Sags Skyld ogsaa Finansminister og Rigsdagen i store Vanskeligheder, fordi Kravene vil blive fremført samlet og med en vis Styrke.

Nu har den højtærede Indenrigsminister foreslaaet, at § 5 skal udgaa. Jeg hilser dette med Glæde, og jeg kan ikke noksom udtale min Anerkendelse, fordi vi her kommer ind i en fjerde eller femte Fase af det offentlige Bidrag til Løsningen af Boligvanskelighederne.

Det er derfor, jeg har nævnt de forskellige Led i Udviklingen. Jeg mener, at Offentligheden har grebet forkert her, men jeg hilser med Glæde, at man nu nøjes med den simple Finansiering og ikke stiller saa-

danne ubestemte Løfter op, som til sin Tid vil frembringe mange Vanskeligheder, og som heller ikke oprindeligt var nødvendige. Jeg hilser ogsaa med Glæde, at § 5 udgaa, fordi det for mig er et Tegn paa, at vi nu staa paa et Afviklingsstandpunkt. Den højtærede Indenrigsminister nævnte, at der kunde være Udsigt til — og det var Motivering for, at § 5 skulde udgaa —, at Byggepriserne vilde falde. Ja, det er der forhaabentlig Udsigt til, men der vil sikkert ogsaa komme andre Omstændigheder, som vil medføre, at det offentlige, Staten og Kommunerne, efterhaanden kan trække sig tilbage og overlade til private at sørge for Boliger til Befolkningen, saaledes som Tilfældet var forud for 1916. Jeg tror, vi har haft ekstraordinære Forhold paa dette Omraade ikke blot i een Henseende, men i mange Henseender. Naar man vil se paa Antallet af de Lejligheder, der er bygget, falder det straks i Øjnene, at det har været nødvendigt i Krigsaarene og efter Krigstiden at bygge et langt større Antal Boliger, end der svarer til Befolkningstilvæksten her i Landet. De Tal, vi nu ser fra Folketællingen den 5. November, viser os, at der baade i København og i Købstæderne er en Stagnation, i adskillige Købstæder endog Tilbagegang, og selv her i København er Fremgangen saa ringe, at den slet ikke svarer til det Antal Boliger, der opføres. Man kan spørge sig selv, hvordan det kan være, at det har været nødvendigt at opføre et langt større Antal Boliger i Tiden fra 1916 til nu, end der normalt, svarende til Befolkningstilvæksten, vilde være Anledning til, og hvis man ser paa Befolkningstilvæksten, finder man ikke Forklaringen der; hvis man ser paa Ægteskabernes Antal, finder man heller ikke Forklaringen der, og jeg kan ikke finde anden Forklaring end den, at der i de senere Aar har været en Del enlige Personer, som tidligere lod sig nøje med eet Værelse, men hvis økonomiske Forhold har stillet sig saaledes, at de har ment nu at have Raad til at lægge Beslag paa en Lejlighed. Det kunde jo være, at det i den Tid, der kommer, vil stille sig anderledes, saa at Efterspørgselen efter Boliger fra disse Personers Side ikke bliver saa stor som i de foregaaende Aar, og dette i Forbindelse med de faldende Byggepriser og forskellige andre Omstændigheder vil antagelig bevirke, at det bliver langt lettere for Stat og Kommune at trække sig tilbage fra den Lovgivning, her er Tale om, end det vilde have været, hvis Forholdene var blevet uforandrede paa dette Omraade.

Den højtærede Indenrigsminister omtalte de ledige Lejligheder i København. Ja,